

Економіка праці та соціально-трудові відносини

Викладач: кандидат економічних наук, доцент Дробишева Олена Олегівна

Кафедра: інформаційної економіки, підприємництва та фінансів, 11 корпус ЗНУ, ауд. 415

E-mail: oo.drobysheva@gmail.com

Телефон: (+38) 068-898-46-47

Інші засоби зв'язку: Viber (+38) 068-898-46-47

Освітня програма, рівень вищої освіти		Інформаційна економіка Перший (бакалаврський)					
Статус дисципліни		Нормативна					
Кредити ECTS	4	Навч. рік	2022-23	Рік навчання	2	Тижні	16
Кількість годин	120	Кількість змістових модулів	6	Лекційні заняття – 32 Практичні заняття – 32 Самостійна робота – 56			
Вид контролю	Екзамен						
Посилання на курс в Moodle		https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=14453					
Консультації: щопонеділка о 09-35 або індивідуально за домовленістю, або електронною поштою (у випадку вимушеної дистанційної форми спілкування)							

ОПИС КУРСУ

Навчальна дисципліна спрямована на вивчення теоретико-методологічних та соціально-економічних аспектів сучасних проблем економіки праці і соціально-трудова відносин та формування практичних навичок і вмінь щодо організації економіки праці, які є необхідними для вільного володіння практикою прийняття оптимальних рішень щодо функціонування, розвитку та регулювання соціально-трудова відносин на різних рівнях управління. Метою навчальної дисципліни є формування системи теоретичних і практичних знань про категорії, закони, закономірності, суперечності, механізми, методи та інструменти економіки праці та соціально-трудова відносин, а також комплексу компетентностей щодо ефективного управління соціально-трудова відносинами та працею.

Дисципліна розрахована на один семестр (четвертий семестр другого курсу бакалаврату) та складається з чотирнадцяти тем, які розділені на шість модулів.

Інтерактивний формат курсу, що спонукатиме до дебатів, полеміки, аргументованого відстоювання власної точки зору, орієнтований на розвиток критично важливих для фахівця у галузі гуманітарних наук навичок ефективної усної й письмової комунікації.

Опанування тематики курсу є фундаментальними знаннями, необхідними для комплексного розуміння проблем управління соціально-трудова відносинами та працею, що дасть змогу орієнтуватися в конкретних економічних ситуаціях, приймати рішення щодо організації праці та раціоналізації трудових процесів.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент зможє:

- управляти трудовими ресурсами, щоб підвищити ефективність використання трудового потенціалу в суспільстві;
- організувати працю в суспільстві і на конкретному підприємстві (у організації), щоб забезпечити її високу ефективність на всіх рівнях;

Силабус навчальної дисципліни

- розраховувати, аналізувати і планувати показники і резерви зростання продуктивності і ефективності праці, рівня і динаміки заробітної плати на підприємствах різних організаційно-правових форм власності і методів господарювання;
- прогнозувати стан ринку праці, сучасні тенденції в розвитку трудових ресурсів і в зайнятості;
- правильно використовувати у вітчизняній практиці зарубіжний досвід формування і регулювання соціально-трудова відносин, заробітної плати, доходів населення, міжнародних соціально-трудова відносин.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

1. Єсінова Н. І. Економіка праці та соціально-трудова відносини: навч.-метод. посібник Харків: ХДУХТ, 2017. 189 с.
2. Коваленко О.В., Трифонов Г.Ф. Економіка праці та соціально-трудова відносини: навчально-методичний посібник для студентів ЗДІА напряму 6.030504 «Економіка підприємства», 6.030505 «Облік і аудит», 6.030508 «Фінанси», 6.030502 «Економічна кібернетика». Запоріж. держ. інж. акад. Запоріжжя: ЗДІА, 2016. 210 с.
3. Матеріали лекцій дисципліни «Економіка праці та соціально-трудова відносини» (платформа Moodle в Системі електронного забезпечення навчання ЗНУ).

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи (тах 60 балів):

Поточний контроль передбачає такі **теоретичні** завдання:

- Усне опитування і обговорення проблемних питань за тематикою курсу.
- Короткі тести/контрольні роботи за пройденим матеріалом.

Поточний контроль передбачає такі **практичні** завдання:

- Виконання практичних та ситуаційних завдань, що діагностують рівень сформованості вмінь і навичок (аналітичне завдання).
- Оформлення результатів власних досліджень у формі презентації (підготовка наукових доповідей).

Бали за кожен змістовий модуль усього, теоретичне і практичне завдання, становлять пропорційно 10 балів, що у сумі складає 60 балів.

Додаткові види роботи (бальна система стимулювання активності студентів) - це система додаткових балів, яку введено з метою заохочування студентів до планомірної, систематичної роботи з опанування теоретичним матеріалом і поглибленого оволодіння ними практичними навичками, які передбачено цим курсом. Ці додаткові бали можуть стати вирішальними для отримання більш високої оцінки за весь курс! Тому, **НАПОЛЕГЛИВО РЕКОМЕНДУЄМО** студентові скористатися цією нагодою **СУТТЄВО** підвищити свій загальний бал, отриманий після виконання всіх обов'язкових видів контрольних заходів!

Позаудиторна навчальна активність як один з видів врахування програмних результатів вивчення цієї дисципліни студентом у формі самоосвіти (неформальна або інформальна) та підтвердження їх відповідним документом (диплом, сертифікат, свідоцтво тощо). Якщо програмні результати, отримані під час вивчення конкретного змістового модуля, зі знаннями й уміннями, одержаними під час позанавчальної самоосвіти (онлайн-курси, розміщені на відкритих навчальних платформах, воркшопи, вебінари, майстер-класи, тренінги тощо) відповідають вимогам робочої програми навчальної дисципліни, то студент звільняється від виконання поточних контролів з цього змістового модуля, а результати зараховуються йому «автоматом» з максимальною бальною оцінкою відповідно до критеріїв оцінювання. У випадку, коли програмні результати частково відповідають вимогам (неповні, схожі, але зі спорідненої галузі знань тощо), викладач має право або звільнити студента від складання окремих поточних контролів у межах цього змістового модуля, або при їх складанні оцінити за максимальним балом.

**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ**

Силабус навчальної дисципліни

Підсумкові контрольні заходи (max 40 балів):

На підсумковий семестровий контроль передбачено контрольний захід у формі екзамену на платформі Moodle в Системі електронного забезпечення навчання ЗНУ, загальна кількість за підсумковий семестровий контроль складає 40 балів. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовий модуль 1	Усне опитування (дискусія) та тестові завдання	тиждень 1-2	5%
	Вирішення практичного завдання (задача, обґрунтування тенденцій, динаміки, залежностей, підготовка доповіді та презентації ін.)	тиждень 3	5%
Змістовий модуль 2	Усне опитування (дискусія) та тестові завдання	тиждень 4-5	5%
	Вирішення практичного завдання (задача, обґрунтування тенденцій, динаміки, залежностей, підготовка доповіді та презентації ін.)	тиждень 6	5%
Змістовий модуль 3	Усне опитування (дискусія) та тестові завдання	тиждень 7	5%
	Вирішення практичного завдання (задача, обґрунтування тенденцій, динаміки, залежностей, підготовка доповіді та презентації ін.)	тиждень 8	5%
Змістовий модуль 4	Усне опитування (дискусія) та тестові завдання	тиждень 9	5%
	Вирішення практичного завдання (задача, обґрунтування тенденцій, динаміки, залежностей, підготовка доповіді та презентації ін.)	тиждень 10	5%
Змістовий модуль 5	Усне опитування (дискусія) та тестові завдання	тиждень 11-12	5%
	Вирішення практичного завдання (задача, обґрунтування тенденцій, динаміки, залежностей, підготовка доповіді та презентації ін.)	тиждень 13	5%
Змістовий модуль 6	Усне опитування (дискусія) та тестові завдання	тиждень 14-15	5%
	Вирішення практичного завдання (задача, обґрунтування тенденцій, динаміки, залежностей, підготовка доповіді та презентації ін.)	тиждень 16	5%
Підсумковий контроль (max 40%)			
тестові завдання (на Moodle)			20%
вирішення практичного завдання			20%
Разом			100%

**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ**

Силабус навчальної дисципліни

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема змістового модулю	Контрольний захід	Кількість балів
Змістовий модуль 1			
Тиждень 1-2 Семинар 1, 2	Праця: сутність та роль в процесі виробництва	Тестування у СЕЗН Moodle	5
Тиждень 3 Семинар 3		Ситуаційне завдання – кейс (аналітична відповідь, опис ситуації, обґрунтування власної думки)	5
Змістовий модуль 2			
Тиждень 4-5 Семинар 4, 5	Формування та регулювання соціально-трудових відносин	Тестування у СЕЗН Moodle	5
Тиждень 6 Семинар 6		Ситуаційне завдання – кейс (аналітична відповідь, опис ситуації, обґрунтування власної думки)	5
Змістовий модуль 3			
Тиждень 7 Семинар 7	Ринок праці та зайнятість населення	Тестування у СЕЗН Moodle	5
Тиждень 8 Семинар 8		Ситуаційне завдання – кейс (аналітична відповідь, опис ситуації, обґрунтування власної думки)	5
Змістовий модуль 4			
Тиждень 9 Семинар 9	Організація праці та її вплив на продуктивність та ефективність	Письмова відповідь на теоретичні питання	5
Тиждень 10 Семинар 10		Ситуаційне завдання – кейс (аналітична відповідь, опис ситуації, обґрунтування власної думки)	5
Змістовий модуль 5			
Тиждень 11-12 Семинар 11, 12	Політика доходів і оплати праці, планування праці	Тестування у СЕЗН Moodle	5
Тиждень 13 Семинар 13		Ситуаційне завдання – кейс (аналітична відповідь, опис ситуації, обґрунтування власної думки)	5
Змістовий модуль 6			
Тиждень 14-15 Семинар 14, 15	Принципи та інструменти регулювання соціально-трудових відносин в сучасному суспільстві	Тестування у СЕЗН Moodle	5
Тиждень 16 Семинар 16		Ситуаційне завдання – кейс (аналітична відповідь, опис ситуації, обґрунтування власної думки)	5
Підсумковий контроль (max 40%)			
Тестування на платформі Moodle			30
Індивідуальне практичне завдання			10
Разом			100

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

Книги:

1. Економіка праці і соціально-трудова відносина: навч.-наоч. посіб. / за наук. ред. А.Г. Бабенка. Дніпропетровськ: Дніпропетровська державна фінансова академія, 2011. 268 с. URL : <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/handle/123456789/2264>.
2. Калина А.В. Економіка праці та соціально-трудова відносина: навч. посіб. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. 498 с. URL : http://maup.com.ua/ua/navchannya-u-maup/library/pidruchniki/menedzhment-organizaci/ekonomika_praci_ta_socialno_-_trudovi_vidnosini.html.
3. Колот А.М., Грішнова О.А., Герасименко О.О. та ін. Економіка праці та соціально-трудова відносина: підруч. / за наук. ред. А. М. Колота. Київ: КНЕУ, 2009. 711 с. URL : <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/21137>.
4. Назарова Г.В., Агавердієва Х.Ф., Аграмакова Н.В. та ін. Економіка праці: навч. посіб. / за заг. ред. Г. В. Назарової. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 330 с. URL : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/22471>.
5. Єсінова Н. І. Економіка праці та соціально-трудова відносина: навч.- метод. посібник Харків: ХДУХТ, 2017. 189 с.

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. URL: <http://www.idss.org.ua>.
3. Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України. URL: <http://ief.org.ua>.
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua>.

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКА КУРСУ¹

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер викладання дисципліни «Економіка праці та соціально-трудова відносина» передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які з поважних причин були відсутні на практичних заняттях згідно встановленому графіку (за розкладом), обов'язково виконують ці практичні завдання, які розміщені на платформі Moodle СЕЗН ЗНУ.

Політика академічної доброчесності

Кожний студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це плагіат. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки, можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. Кодекс академічної доброчесності ЗНУ).

---

¹ Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів тощо. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

Силабус навчальної дисципліни

Усі письмові роботи, що виконуються студентами під час вивчення дисципліни, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення UniCheck. Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Будь ласка, вимкніть на беззвучний режим свої мобільні телефони та не користуйтеся ними під час занять. Мобільні телефони відволікають викладача та ваших колег. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Електронні пристрої можна використовувати лише за умови виробничої необхідності в них (за погодженням з викладачем).

Комунікація

Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення можуть надсилатися через старосту, на електронну пошту та розміщуватимуться в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно.

Електронна пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем.

**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ**
Силабус навчальної дисципліни
ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2022-2023 рр.

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ: http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ:** <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzslu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмій (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методу проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ:* <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ:* <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ:* <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті:* <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ:* <https://tinyurl.com/ycyfw9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ:* <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ:* <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна,
- для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvask54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/oczn/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>